

Lär av arbetet mot huliganer för att förhindra skjutningar

Vid dagens partiledardebatt i riksdagen stod gängkriminaliteten och dödsskjutningarna i centrum. Det föreslogs hårdare tag och långsiktiga lösningar. Rolf Jönsson, f d projektledare Supporterkultur, föreslår nu en ny lag att jämföra med kontaktförbud och tillträdesförbud.

Lagen om kontaktförbud (för att förhindra mäns våld mot kvinnor) **och Lagen om tillträdesförbud** (för att förhindra huliganers hot mot idrottsevenemang) har kommit till för att förhindra brott.

En liknande lag för att förebygga skjutningar kan ge polisen och andra aktörer kraftfullare redskap i arbetet på fältet, och förhindra brott. Polisen har vittnat om att de inte själva kan lösa de skjutningar vi nu ser. De behöver samhällets stöd. Det behövs en lag enligt samma juridiska rättspraxis som lagarna om kontaktförbud och tillträdesförbud. Det handlar inte om att individen döms för ett brott, där finns annan lagstiftning. Det handlar om att en allmän åklagare under vissa omständigheter ska kunna meddela en individ vissa restriktioner. Lagen ska vara riktad och begränsad till individer som ingår eller verkar för de kriminella nätverk där skjutningar förekommit och där det finns risk för nya skjutningar.

Det handlar inte om mjuka ELLER hårda tag, det handlar om mjuka OCH hårda tag, det handlar om RÄTT tag vid RÄTT tillfälle, och mot RÄTT individ.

Nu är det förstås stora skillnader på problematiken med huliganer och de kriminella nätverken och skjutningarna. Det senare kan med rätta uppfattas allvarligare, vilket i sig bör motivera det rimliga i att skärpa lagstiftningen. Polisen och idrotten lyckades bromsa och vända en negativ utveckling till det bättre, även om våldet i samband med framför allt vissa fotbollsmatcher är långt ifrån löst. Men på samma sätt måste vi nu bromsa och vända utvecklingen med skjutningarna genom förebyggande åtgärder.

En allmän åklagare ska på polisens och sociala myndigheters inrådan kunna

meddela *skärpt uppsikt och stöd* om det på grund av särskilda omständigheter finns risk att en person kan begå brott eller utsättas för ett brott. Lagen riktas och begränsas till individ som ingår i eller verkar för ett kriminellt nätverk där skjutning förekommit och kan förekomma igen. Personen behöver inte vara tidigare dömd eller misstänkt för brott. Beslutet som meddelas individen är tidsbegränsat och klargör exakt vilka restriktioner som gäller. Bryter individen mot restriktionerna begås däremot ett brott. Innan beslut tas ska personen ges möjlighet att yttra sig, efter beslut ska personen ska kunna överklaga till domstol. Men beslutet träder i kraft direkt när det meddelas. Det bör övervägas om en jouråklagare ska kunna meddela beslut på plats och ställe.

Vilka möjliga restriktioner som ska kunna utfärdas bör diskuteras och övervägas. Exempelvis fotboja, polisens befogenheter att avlyssna och visitera, förbudszon och avvisning. De sociala myndigheternas kan få ökade möjligheter att tvångsomhänderta för vård. De stödjande insatserna måste anpassas individuellt och se till hela individens och vissa fall hela familjens situation. Då det anses möjligt kan personen istället erbjudas en möjlighet att delta i ett öppet behandlingsprogram. Ett beslut om *skärpt uppsikt och stöd* innebär inte att personen döms i domstol för ett brott. Och det ger ingen prick i belastningsregistret.

Skjutningarna ökar i antal och sprider sig till allt fler städer och kriminella. Det brådskar nu. Polisen och andra aktörer behöver fler verktyg. En ny lag bör komma på plats under året. Det brinner och vi måste släcka brasan.

Text och bild: Rolf Jönsson

Fd fältassistent, fd projektledare Supporterkultur och fd idrottspolitisk handläggare Riksidrottsförbundet.